

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

DIBATSELA 2012

MEPUTSO: 100

NAKO: 2½ diiri

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 6.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka dikarolo tše THARO, e lego ya A, B le ya C.

KAROLO YA A: Ditaodišo	(50)
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele	(30)
KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana	(20)
2. Araba potšišo e TEE karolong ye nngwe le ye nngwe.
3. Šomiša polelo yeo o lekwago ka yona.
4. Thoma karolo YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng le LEFSA.
5. Beakanya (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o badišiše le go dira palobohlatse. Peakanyo ya gago e tšwelele pele ga taodišo ya gago.
6. Peakanyo e bonagale gabotse. E laetše ka go thala mothalo wa go putla.
7. Šomiša metsotso ye e ka bago ye 80 go KAROLO YA A, ye 40 go KAROLO YA B, le ye 30 KAROLONG YA C.
8. Dikarabo di nomorwe go ya le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
9. Efa karolo YE NNGWE le YE NNGWE hlogo ya maleba.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO YA 1**

Kgetha E TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu a ka bago 400–450.

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go **rulaganya** le **palobohlatse**.

- 1.1 Ra tla ra ipshina ka morutiši wa Sepedi wa ngwaga wo! Tia di lle. [50]
- 1.2 Malwetši a go se alafege ke tlhobaboroko mo setšhabeng. [50]
- 1.3 Go ntšha magadi ga se go reka ngwetši eupša ke go godiša lapa. Phurolla sa mafahleng a gago. [50]
- 1.4 Tlhokego ya mošomo ke mothopo wa bohodu ka Afrika-Borwa. [50]
- 1.5 Tše dingwe tša tšona ge ke di gopola ke omelela ka disego. [50]
- 1.6 Ge matšwantle ka moka a ka lefela motšhelo wa dikgwebo tša bona, ekonomi ya naga e tla phadima. [50]
- 1.7 Lekodišiša seswantšho se se latelago gomme o fe maikutlo a gago.

[Inthanete: www.google.com]

[50]

1.8 Lebelela seswantšho se sa ka tlase gomme o tšweletše dikgopolo tša gago.

[Inthanete: www.google.com]

[50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO YA 2**

Araba potšišo E TEE go tše nne tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a ka bago a 180–200 (diteng fela).

- 2.1 O be o tsenetše thutotlhahlo ya twantšho ya malwetši a thobalano. Ngwalela kuranta ya Seipone **taodišwana** (athikele) yeo ka yona o eletšago setšhaba mabapi le thobalano. [30]
- 2.2 Dipapadi tša bafsa mo motseng wa geno di moyafetše bjalo ka phoka ge letšatši le hlaba. Ngwalela Kgoro ya Dipapadi **lengwalo** o kgopele thušo tsošološong ya dipapadi tše tša bafsa. [30]
- 2.3 Moagišani wa gago o hlokofaletšwe ke malomeagwe. Ba thuše go ngwala **tša bophelo bja mohu** yoo. [30]
- 2.4 O yo mongwe wa banyakišiši bao ba nyakišišago ka ga thekišo ya diokobatši dikolong. Ngwala **pego ya semmušo** ka ga tshedimošo yeo le e hweditšego. [30]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**POTŠIŠO YA 3**

Araba potšišo E TEE go tše tharo tša tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a ka bago a 100–120.

- 3.1 Nako ya makhutšo a Matswalo a Morena e fihlile. Ngwala **ditaelo** tše di swanetšego go latelwa ke bareki mabapi le go seketša tšhelete nakong ye. [20]
- 3.2 O dirile serapana sa merogo ka geno. Ngwala **kwalakwatšo** ya merogo yeo o nyakago go e bapatša. [20]
- 3.3 Ngwalela SABC 2 **poskarata** yeo o laetšago kgotsofalo ya gago mabapi le kgašo ya lenaneo leo o ikgethetšego lona. [20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100